

[Axel Kristensen.]

pose til 5 Øre skal koste! Det vil være skadeligt, hvis man griber ind, hvor der foreligger Mulighed for Udvidelse af Produktionen af en Vare.

For Eksempel maa jeg nære den største Tvivl om, at en Priskontrol af Grønsager i Virkeligheden skaffer Befolkningen gunstigere Vilkaar. Produktionen af Frilandsgrønsager kan udvides ubegrænset, hvis Priserne frister. Der er derfor ingen Tvivl om, at der paa dette Omraade vil være Mulighed for en naturlig Prisdannelse og Produktionsstørrelse. Der er intet som helst abnormt med Hensyn til Grønsagsproduktionen her i Danmark, der er ingen som helst Grund til, at den ikke skulde kunne tilpasse sig paa naturlig Maade, og det forekommer mig nytteløst at ville prisregulere her. Det vilde blot betyde, at Befolkningen ikke faar saa mange Grønsager, som den ønsker; den faar mindre, det vil sige, at en Købeevne flyttes over paa en mindre vigtig Produktion. Og den faar Grønsagerne hverken dyrere eller billigere ved, at man giver Frihed, eller rettere, den faar dem nærmest billigere.

Jeg nævnte her Frilandsgrønsager, men jeg tror egentlig, det samme gælder Drivhusgrønsager. Vel ved jeg, at mange Drivhuse kun egner sig for Blomster, men et stort Antal vil ogsaa være egnede for begge Kulturer, og det er sandsynligt, at fri Prisdannelse vil trække en Del Produktion fra Blomster — det har saa vidt mig bekendt endnu ikke været muligt at sætte Maksimalpris for Blomster — over paa Grønsager, og den større Indtægt for Gartneren, som skal lokke ham f. Eks. over til Tomatproduktion, vil sandsynligvis kunne betales af den velstillede Del af Befolkningen i en kortere Begyndelsesperiode, medens den mindre bemidlede Del vil faa en betydeligt større Mængde til samme Pris, ja, sandsynligvis endda lidt lavere Priser end nu.

Forleden spurgte det ærede Medlem Hr. Jørgen Gram Ministeren, om man ikke overvejede Ophævelse af Maksimalpriserne paa Vognmandskørsel, og Ministeren svarede nej, men man overvejede en Nedsættelse af Prisen. Dette forekommer mig meningsløst. Der er tilstrækkeligt med Lastbiler til at besørge al fornøden Kørsel; det er muligt, at en Del Vogne bør skiftes ud, naar vi engang faar Valuta nok, det tror jeg gerne, men der er altsaa Vogne nok, selv om de er noget dyrere at køre med end dem, man bruger under normale Forhold, og denne Fordyrelse, som de gamle Vogne giver, maa man ogsaa respektere i en Maksimalpris.

Hvorfor saa ikke lade den fri Konkurrence regulere Priserne? Maksimalpriserne kan kun holde Priserne for høje, nemlig højere end nødvendigt. En Maksimalpris maa jo nemlig sættes saaledes, at ogsaa den Kørsel, der har størst Omkostninger, udføres; derfor bliver megen Kørsel, som kunde udføres billigere, for dyr, naar den betales med Maksimalpris, og det vil den næsten altid blive. Man kan ikke sætte de rigtige Priser paa et saa nuanceret Arbejde som Vognmandskørsel, og under de nu herskende Forhold vil Maksimalpriser betyde en Fordyrelse af Produktionen.

Der er sikkert mange lignende Tilfælde, som jeg ikke kender, men man kunde meget vel indføre lignende Forhold paa andre Omraader og derved give Befolkningen større Valgfrihed i Vareforbrug og dermed et større Realudbytte af dens Penge og dens Arbejdsindsats. Hvis man f. Eks. ser paa Forholdene vedrørende Befolkningens Forsyning med Tekstilvarer, saa er det nuværende System uhyre kompliceret. Der findes Produktionsordninger, der skal sikre, at Produktionen falder paa de mest nødvendige Varer, og meget indviklede Prisordninger, der langtfra er rationelle og vist i mange Tilfælde bevirker, at en Vare bliver dyrere end nødvendigt, og — hvad næsten er det værste — der er ingen Konkurrence, der sikrer Kvaliteten.

Alt dette maatte kunne undværes, hvis man kunstigt efterlignede eller fremkaldte Forhold, der svarede til normale Tilstande, og det er det, man maa tilsigte. Man maa væk fra disse vilkaarlige Afgørelser i Enkelttilfælde og ved Statsindgreb søge at fremkalde Tilstande, der svarer til, hvad der vil være, naar der er fri Konkurrence. Hvad er det nemlig, der er karakteristisk for normale Forhold? Det er dog, at der er Balance mellem Tilbud og Efterspørgsel, at Befolkningen ikke har flere Penge at købe for, end der svarer til Varemængden. Saadan er det ikke nu, selv om vi er kommet et godt Stykke frem ad Vejen. Men hvis man begrænsede Antallet af Tekstilmærker og dermed Befolkningens Købemulighed paa dette Felt, saaledes at der var blot et lille Overskud af Varer i Forhold til Antallet af Mærker, saa vilde man faa ganske samme Tilstand som med Balance, og det vilde være unødvendigt at have alle de indviklede Ordninger. Til at begynde med vilde Priserne stige paa de vigtigste Ting, men derefter vilde Importører og Fabrikanter kaste sig over disse Varer; deres Mængde vilde stige, og Prisforholdet mellem vigtige og mindre vigtige Varer blive rigtigt, Produk-